

Vetenskapligt medborgarskap och demokrati i två band

Recenserade böcker: Vetenskap och demokrati och Vetenskapligt medborgarskap

Författare och redaktörer: Göran Sundqvist och Linda Soneryd

Förlag: Studentlitteratur, Lund, 2019

Två väl skrivna band om vetenskapligt medborgarskap samt vetenskap och demokrati har kommit ut i Sverige. Det är de båda sociologerna Linda Soneryd och Göran Sundqvist vid Göteborgs universitet som är författare. De båda böckerna ”*Vetenskap och demokrati*” och ”*Vetenskapligt medborgarskap*” handlar om demokrati och demokratifrågor. Dessa två band är ett vetenskapligt kraftpaket som bör läsas tillsammans. Det är också det som de båda författarna önskar nämligen att de kompletterar varandra. Jag kan bara hålla med om detta efter att ha läst de båda volymerna. De innehåller nämligen såväl historisk som teoretisk orientering samtidigt som läsaren får ta del av mer konkreta fallstudier inom demokratiområdet.

Linda Soneryd och Göran Sundqvist är författare till boken ”*Vetenskap och demokrati*” och redaktörer till den andra boken ”*Vetenskapligt medborgarskap*”. I boken ”*Vetenskapligt medborgarskap*” medverkar totalt 17 författare som är verkamma som forskare i olika ämnen vid Göteborgs universitet. Det är en Göteborgsantologi som spänner över olika perspektiv och ämnen vilket gör den mycket intressant och tidsaktuell. Den beskriver dagens kunskapssamhälle och resonerar om risk för expertstyre, demokratiproblem och teknokrati. Spridningen av kunskapen och vår tids digitaliserade samhälle problematiseras. I boken lyfts även rollen och betydelsen av medaktörer i kunskapsproduktionen och om vilken plats som alternativa kunskaper och samhällskritik får. I bokens förord skriver Linda Soneryd och Göran Sundqvist om betydelsen av sociala relationer och sociala identiteter. De skriver:

”Kunskap är något kollektivt. Vetenskapligt medborgarskap handlar inte om individers faktakunskaper eller kunskapspreferenser, utan om hur våra sambälleliga livsomständigheter gör vissa kunskaper mer intressanta och viktiga än andra. ”Vetenskapligt medborgarskap” presenteras i denna bok som ett genuint sociologiskt begrepp, med vars hjälp vi kan utforska hur vetenskap och politik, och experter och medborgare samspelar i dagens kunskapssamhälle, och inte minst vilka friktioner vi hittar i dessa samspelsformer. Vem har kunskap och hur styrs kunskapens samspel?” (s.13f).

Boken består av totalt 10 kapitel där varje avsnitt avslutas med referenslistor för den som vill fördjupa sig ytterligare. I slutet av boken finns ett person- och sakregister som gör det enkelt att orientera sig i framställningen. Boken som helhet är väl skriven och mycket intressant. Det är ett gediget arbete som presenteras i de olika kapitlen.

I den andra boken ”*Vetenskap och demokrati*” behandlar Linda Soneryd och Göran Sundqvist den vetenskapliga kunskapen bland annat utifrån frågan om vilka kunskapsformer som dominerar i samhället och vilka som marginaliseras. De beskrivningar och problematiseringar som görs i boken kommer från ett forskningsfält (vetenskaps- och teknikstudier) där frågan om vetenskapens demokratisering är en särskild tematik. Vilken roll har vetenskapen i samhället? Det är en fråga som diskuteras och som läsaren kan reflektera över. I början av boken beskriver författarna president Donald Trump och dennes förakt för kunskap. De skriver:

”Trumps fria förhållande till sanningen och hans uttalade kunskapsförakt väcker oro. Inte bara för vetenskapens ställning i det demokratiska samhället, utan också för demokratin som sådan. När makten inte respekterar kunskap uppfattar vi också demokratin som hotad” (s.13 f).

Författaren beskriver i ett avsnitt om betydelsen av att lyssna på allmänheten i ett samhälle. Bland annat skriver de om den tysta majoriteten. Författarna skriver:

”Särskilt värdefullt kan det vara att lyssna på den ”tysta majoriteten”, det vill säga de som inte är organiserade eller mobiliserade i en viss fråga. Den tysta majoriteten kan förstås som den stora massa som ännu inte format någon åsikt. Ambitionen att lyssna på dessa ”tysta” medborgare motiveras av att de som har format en åsikt ofta är ganska högljudda och överröstar de andra, men minst lika legitima, rösterna. De som redan är mobiliserade och har tagit ställning tar chansen att göra sin röst hörd genom protester, aktivism, eller lobbying” (s.131).

De båda böckerna ger tillsammans en helhetsbild om vetenskap och demokrati. Det är ett vetenskapligt kraftpaket som presenteras av Linda Soneryd och Göran Sundqvist som tillsammans med ett stort antal forskare (i den ena boken) lyfter upp många intressanta perspektiv och frågor. Detta är en bok som många samhällsvetare kommer att få stor glädje av idag men också i framtiden.

Jörgen Lundälv
Docent i socialt arbete vid Göteborgs universitet
och docent i trafikmedicin vid Umeå universitet